

VLAAMSE RAAD VOOR WETENSCHAPSBELEID

ADVIES BETREFFENDE
DE VERDER UITGEWERKTE VOORSTELLEN
VOOR
HET IMPULSPROGRAMMA NIEUWE MATERIALEN

ADVIES VAN DE VLAAMSE RAAD VOOR WETENSCHAPSBELEID BETREFFENDE DE VERDER

UITGEWERKTE VOORSTELLEN VOOR HET IMPULSPROGRAMMA NIEUWE MATERIALEN

INLEIDING

Ingevolge de eerste vraag om advies van Minister N. DE BATSELIER, Vice-voorzitter en Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, betreffende het eerste en tweede rapport ter voorbereiding van het Impulsprogramma Nieuwe Materialen, heeft de VRWB geen consensus kunnen bereiken voor het formuleren van een advies bij ontstentenis van basisgegevens in het dossier en bij gebrek aan een concreet voorstel voor de uitwerking van het netwerk en de beheerstructuur. Wel heeft de Raad toen opdracht gegeven aan de Voorzitter van de VRWB een brief te richten aan Minister N. DE BATSELIER met volgende aanbevelingen:

- De VRWB steunt het initiatief voor het opzetten van een Impulsprogramma in het domein van de Nieuwe Materialen.
- De idee van samenwerking van onderzoekcentra in netwerkverband wordt positief beoordeeld; de concrete uitwerking van die idee moet echter verder gespecificeerd worden.
- Het evalueren en het opvolgen van dergelijke impulsprogramma's dient toevertrouwd te worden aan het I.W.T.
- De zorg van de Raad gaat uit naar een zuinig en rationeel beheer. Het geraamde bedrag voor het administratief beheer lijkt de VRWB veel te hoog.
- Het concept voor de beheerstructuur moet zodanig zijn dat het netwerk een hefboomeffect veroorzaakt naar buiten toe.
- De T.A.-aspecten zijn intiem verbonden met de ontwikkeling van nieuwe materialen. T.A. moet dus een inherent element zijn van de meeste projecten, met voldoende budget.
- In verband met de vorming en bijscholing merkt de Raad op dat het aangewezen is om, waar nodig voor de realisatie van de doelstellingen van het Impulsprogramma, door coördinatie en gezamenlijke acties de coherentie met het onderwijsbeleid na te streven.

Op 19 december 1990 besliste de Vlaamse Executieve het Impulsprogramma Nieuwe Materialen principieel goed te keuren. Het projectteam werd evenwel gelast een diepgaand onderzoek door te voeren naar de omvang van de bedragen voor het administratief beheer, alsook voorstellen uit te werken betreffende:

- de participatie en het initiatiefrecht van de industrie, ondermeer inzake de betrokkenheid van de KMO's;
- de specifieke managementstructuur van het netwerk;
- de relatie tussen het netwerk en het I.W.T. in functie van de opdrachten van het IWT;
- de financieringsmodaliteiten van het programma rekening houdend met ondermeer de EEG-context.

Op 16 april 1991 heeft Minister N. DE BATSELIER conform de beslissing van de Vlaamse Executieve een nieuwe vraag om advies gericht aan de VRWB betreffende de verder uitgewerkte voorstellen van het projectteam, zoals beschreven in het document "Nematec, Voorstel tot Organisatie" dd. 19/3/91, verder genoemd "het derde rapport".

VASTSTELLINGEN BIJ HET DERDE RAPPORT

1. Er wordt geopteerd om een onderzoekstructuur op te zetten georganiseerd in netwerken volgens krachtlijnen.
2. Acht grote onderzoeksdomeinen, "krachtlijnen" genoemd, worden in het rapport weerhouden. De vier engineering georiënteerde krachtlijnen en de vier materiaal-krachtlijnen zijn duidelijk interactief. Voor elk der krachtlijnen wordt een wetenschappelijk woordvoerder voorgesteld; een algemene doelstelling wordt omschreven en verder specifieke doelstellingen naar deelgebieden toe gedefinieerd.
3. Men dient aan te nemen dat de gedefinieerde doelgebieden, die veelomvattend zijn, een gevolg zijn van de vergelijkende studie uitgevoerd door het projectteam van wat enerzijds internationaal belangrijk is en anderzijds wat mogelijk is in het Vlaamse industriële en onderzoekslandschap.

De concrete analyse van het wetenschappelijk onderzoekspotentieel in interactie met het industrieel weefsel wordt echter niet meegedeeld. Noch worden er andere elementen aangebracht die de definiëring van de krachtlijnen verantwoorden.

De krachtlijnen weerspiegelen het werk van de belangrijkste laboratoria van deskundigen, die ook actief hebben meegewerkt aan het uitwerken ervan.
4. Er wordt een programma-management-team, bestaande uit een directeur, twee technische wetenschappelijke animatoren, belast met prospectie, informatie en sensibilisering, stimulatie en het leggen van contacten, en twee specifiek gevormde coördinatoren belast met vorming en technology assessment.
5. Er wordt geopteerd voor een financiering op projectbasis. Naar gelang de afstand tussen de commerciële toepassing en de aard van het project, maakt men onderscheid in de overheidsbijdragen.
6. Uit het financieringsschema blijkt dat de werkingskosten hoog zijn. De totale besteding van het Vlaams Gewest bedraagt gemiddeld 295.6 miljoen frank per jaar, waarvan het logistiek beheer alleen al 16 % opsloopt.

AANBEVELINGEN

1. De VRWB drukt er zijn tevredenheid over uit dat voor het belangrijke gebied der nieuwe materialen, een specifiek impulsprogramma voorgelegd wordt.
2. De Raad beoordeelt de idee van samenwerking in netwerkverband positief. De netwerkstructuur moet toelaten enerzijds doelgericht en anderzijds zeer flexibel te kunnen functioneren.
3. De VRWB is van mening dat de weerhouden krachtlijnen en doelstellingen een te breed veld omvatten en vraagt dat deze doelstellingen zo snel mogelijk zouden omgezet worden in specifieke impulsen naar de potentiële zwaartepunten van het Vlaams industrieel weefsel en naar industriële en maatschappelijke behoeften. De VRWB betreurt dat het projectteam in het verslag de keuze van de deelgebieden onvoldoende geschraagd heeft met de gegevens betreffende de mogelijkheden en noden van onze onderzoekcentra en onze industrie.
4. De VRWB verheugt zich over de aandacht die "technology assessment" en vorming krijgen in de voorstellen.

TA dient een integrerend deel uit te maken van elk weerhouden project. Het behoort tot de taak van de promotor van een project coördinerend op te treden voor de TA-aspecten. Voor het technisch en maatschappelijk gedeelte kunnen respectievelijk VITO en STV een belangrijke rol spelen.

Wat betreft vorming en bijscholing dient, waar nodig voor de realisatie van de doelstellingen van het Impulsprogramma en met opsporing van de industriële noden aan opleiding en implementatie ervan in het programma, de coherentie met het onderwijsbeleid door coördinatie te worden nagestreefd.

5. De Raad acht de oprichting van een afzonderlijke juridische structuur noch nodig, noch opportuun.

Het IWT moet het aangewezen inbeddingsorgaan voor begeleiding, selectie, opvolging en beheer van dit programma worden.

Het IWT zal een betere coördinatie tot stand brengen door multidisciplinaire contacten, die breder zijn dan rond materialen alleen. Het IWT zal ook een betere horizontale coördinatie in de hand werken door interacties tussen diverse impulsprogramma's (materialen, milieu, energie, en eventueel andere). De dienstverlenende taken zoals prospectie, informatie, begeleiding, voorzien in NEMATEC, behoren bovendien tot de dienstverlenende functie van het IWT, maar dan voor alle domeinen. Ook wordt op deze manier de doorzichtigheid en toegankelijkheid van de overheidssubsidiëring voor onderzoek en ontwikkeling, vooral naar KMO's toe, bevorderd.

De VRWB dringt aan op een zeer snelle operationalisering van het IWT.

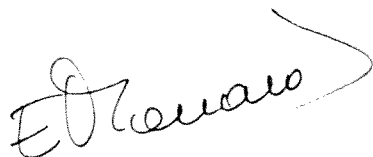
Eventuele vertraging in deze operationalisering mag evenwel het ten uitvoer leggen van het Impulsprogramma niet afremmen.

6. Binnen het IWT wordt een cel Nieuwe Materialen belast met de noodzakelijke selectie van de specifieke impulsen, en het beheer van het programma en van de op te bouwen netwerkstructuur. Alle resultaten van het onderzoek uitgevoerd door het projectteam moeten ter beschikking worden gesteld van het programma-management.
7. De VRWB gaat akkoord met financiering op projectbasis, met de weerhouden types van projecten en hun financieringswijze. Gezien de natuur van het programma is het duidelijk dat het initiatiefrecht vooral bij de industrie ligt.

Om desgevallend voldoende dynamiek voor kwaliteitsprojecten bij de industrie te genereren, lijkt het aangewezen dat het IWT als animator zou optreden en programma's in de aard van de vroegere IWONL-spilprogramma's zou uitlokken.

De VRWB onderschrijft de bijzondere aandacht voor de KMO's¹ en de aanmoediging van hun betrokkenheid, in het bijzonder door aangepaste financieringsmodaliteiten.

8. De VRWB is van oordeel dat in het financieringsvoorstel de verhouding centrale kosten-onderzoekskosten veel te hoog ingeschat werd. De Raad dringt aan op een herziening van het financieringsvoorstel, rekening houdend met de netwerkstructuur, en met als streefdoel het drukken van die verhouding naar de gebruikelijke percentages.
9. Onverminderd hetgeen hiervoor is gesteld, dringt de VRWB er op aan dat alle projecten op diepgaande wijze wetenschappelijk, industrieel, qua valorisatie- en maatschappelijke mogelijkheden, zouden geëvalueerd worden en georiënteerd naar de doelstellingen van het technologie- en industrieel beleid van de Vlaamse Executieve.

Dr. ir. Elisabeth MONARD
Secretaris VRWB

Prof. dr. ir. Jef ROOS
Voorzitter VRWB

¹ KMO volgens de definitie van de Europese Gemeenschap